

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ЗУБАРЕВА Антоніна Євгенівна

УДК 341.123.045.9

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС КОМІТЕТУ ООН
З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Львівському національному університеті імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, професор
РЕПЕЦЬКИЙ Василь Миколайович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
завідувач кафедри міжнародного права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
КИЇВЕЦЬ Олена Валеріївна,
Національна академія прокуратури України,
професор кафедри цивільно-правових
дисциплін;

кандидат юридичних наук, доцент
СЕНАТОРОВА Оксана Василівна,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
доцент кафедри міжнародного права.

Захист відбудеться 2 жовтня 2015 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.04 Одеської національної юридичної академії за адресою: 65009, м. Одеса, Фонтанська дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Одеської національної юридичної академії за адресою: м. Одеса, вул. Піонерська, 2.

Автореферат розісланий 1 вересня 2015 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

К. В. Горобець

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Гарантування та захист прав та свобод людини є одним із пріоритетних напрямів міжнародно-правового співробітництва на сучасному етапі. В умовах ХХІ ст. особливо зростає значення діяльності інституційних механізмів захисту прав людини, зокрема органів, які створені у рамках відповідних міжнародних договорів. Одним із таких міжнародних органів, предмет діяльності якого охоплює захист прав та свобод людини, є Комітет Організації Об'єднаних Націй із прав людини, створений як договірний орган у рамках Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р. Він посідає чільне місце у системі договірних органів у сфері прав людини, які діють під егідою ООН, та упродовж своєї майже сорокарічної діяльності зарекомендував себе як провідна міжнародна правозахисна інституція.

Особливо важливим напрямом його діяльності є можливість фізичних осіб самостійно та безпосередньо звертатися до Комітету, який наділений повноваженнями приймати такі індивідуальні повідомлення про порушення, здійснювати їх розгляд та виносити відповідні рішення, які мають рекомендаційний характер. Водночас їх невиконання може тлумачитися як порушення Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права.

Незважаючи на важливість вказаної тематики, доводиться констатувати, що у вітчизняній науці міжнародного права на сучасному етапі відсутні самостійні дослідження статусу Комітету ООН з прав людини. Попри те, що такі дослідження проводили американські, європейські та російські вчені, вітчизняні науковці розглядали тематику, пов'язану зі статусом та діяльністю Комітету, в контексті функціонування системи договірних органів із захисту прав людини загалом або ж досліджували окремі його функції. Крім того, через недосконалість українського законодавства існують значні проблеми, пов'язані з виконанням рішень Комітету. Усе це не сприяє ефективному виконанню нашою державою своїх міжнародно-правових зобов'язань та її співробітництву із цим міжнародним органом.

Саме тому в українській міжнародно-правовій науці існує потреба у комплексному дослідженні міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини. Серед основних напрямів такого дослідження варто виокремити діяльність Комітету, визначення місця та ролі цього органу в міжнародному співробітництві з прав людини, його впливу на процеси такого співробітництва, аналіз проблем, які виникають при цьому, та виявлення способів підвищення ефективності його роботи. Особливо важливим уявляється також формулювання пропозицій щодо покращення співробітництва України з цим міжнародним органом та імплементації його рішень нашою державою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано у рамках планових наукових досліджень кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка в контексті теми «Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку» на 2013-2017 рр. (номер державної реєстрації 0113U00870).

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є характеристика міжнародно-правового статусу Комітету Організації Об'єднаних Націй із прав людини. Поставлена мета потребує розв'язання таких задач:

простежити історичний процес створення та діяльності Комітету ООН з прав людини як суб'єкта міжнародного співробітництва з прав людини;

виявити юридичні підстави діяльності Комітету ООН з прав людини та визначити особливості їх класифікації;

охарактеризувати структуру внутрішньо-організаційного механізму Комітету ООН з прав людини та визначити основні засади взаємодії органів Комітету;

з'ясувати основні переваги та недоліки процедури діяльності Комітету ООН з прав людини;

розкрити компетенцію Комітету ООН з прав людини, визначити його функції,

охарактеризувати основні повноваження Комітету ООН з прав людини, зокрема з розгляду доповідей держав, міждержавних спорів, індивідуальних повідомлень про порушення;

визначити юридичну природу рішень Комітету ООН з прав людини, зокрема, питання їх юридичної обов'язковості, їх вплив на розвиток міжнародного права прав людини тощо;

визначити основні засади взаємовідносин Комітету ООН з прав людини з іншими суб'єктами міжнародного співробітництва у сфері захисту прав та свобод людини;

обґрунтувати підстави можливого звернення України до Комітету ООН з прав людини із повідомленням про порушення з боку Російської Федерації в ході подій 2014–2015 рр.;

сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності співробітництва України з Комітетом ООН з прав людини.

Об'єктом дослідження є інституційні механізми захисту прав людини в рамках ООН.

Предметом дослідження є міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини.

Методи дослідження. В ході дослідження застосована низка загальнотеоретичних і спеціально-наукових методів пізнання та підходів до вивчення міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини. Застосування системно-функціонального і формально-логічного методів

(пп. 1.3, 3.2) дозволило виявити, що, по-перше, Комітет ООН з прав людини, попри тісні взаємозв'язки із Організацією Об'єднаних Націй та органами і установами системи ООН, не відноситься до її внутрішньо-організаційного механізму; і, по-друге, з'ясувати його місце у міжнародних правовідносинах щодо прав людини крізь призму співпраці з іншими інституційними механізмами у цій сфері. Системно-структурний метод (пп. 1.3, 3.3) дозволив дослідити внутрішньо-організаційний механізм діяльності Комітету, дати функціональну характеристику результатів його діяльності та проаналізувати основні засади та підсумки співробітництва цього органу з Україною. Порівняльний метод зумовив оцінку ефективності діяльності Комітету через його порівняння із колишніми та існуючими органами із захисту прав людини (пп. 3.2). Нарешті, спеціально-юридичний метод був корисним при визначенні правової природи Комітету і дослідженні його правозастосовної практики (п. 1.2, розділ 2).

Нормативною основою дисертації є багатосторонні міжнародні договори, предметом яких є захист прав людини, зокрема, Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права 1966 р. та Факультативні протоколи до нього, рішення Комітету ООН з прав людини, органів міжнародної юстиції та акти міжнародних організацій з цього приводу, а також Конституція та законодавство України, що визначають основні засади та особливості участі нашої держави у міжнародному співробітництві із захисту прав людини, зокрема в діяльності Комітету.

Теоретичною основою роботи стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених, предметом досліджень яких були питання міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини. Так, серед дослідників цієї тематики радянського періоду варто відзначити Б. Г. Манова, О. П. Мовчана, Р. А. Мюллерсона, І. В. Ніколайка та ін. Серед зарубіжних дослідників проблем міжнародно-правового статусу Комітету варто виокремити А. Х. Абашидзе, Ф. Дж. Алстона (P. J. Alston), А. Ф. Баєфські (A. F. Bayefsky), Т. Бургенталю (T. A. Buergenthal), М. Ю. Гремзу, С. С. Дікмана, Дж. Донеллі (J. Donnelly), В. О. Карташкіна, Е. Клепхема (A. Clapham), Дж. Р. Кроуфорда (J. R. Crawford), Д. Макголддріка (D. McGoldrick), К. В. Панову, Х. Дж. Шейнера (H. J. Steiner), Н. Ю. Фаяда, П. Дж. Флуда (P. J. Flood), М. Шейніна та ін. В українській науці міжнародного права проблематику діяльності Комітету ООН з прав людини у своїх роботах досліджували такі вчені як М. М. Антонович, В. Ф. Антипенко, М. В. Буроменський, В. Г. Буткевич, В. Н. Денісов, А. І. Дмитрієв, О. М. Дроздов, Н. А. Зелінська, О. В. Київцев, В. Ф. Кавун, В. В. Мицик, О. О. Мережко, П. М. Рабінович, В. М. Репецький, О. М. Руднева, Т. Л. Сироїд, О. М. Шемякін та ін.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є першим у вітчизняній науці міжнародного права спеціальним

комплексним дослідженням міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини. Новизна конкретизується у таких основних положеннях:

уперше:

встановлено систему юридичних підстав діяльності Комітету ООН з прав людини, серед яких виділено основні (Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права 1966 р., Факультативний Протокол до нього) та додаткові (Правила процедури Комітету, окремі рішення Комітету та ін.) підстави;

доведено, що особливістю Комітету ООН з прав людини як елементу міжнародного механізму захисту прав людини є притаманність йому широкого кола функцій, в тому числі контрольних, правотлумачних, імплементаційних та інших, які зумовлюють його провідне місце серед інших договірних органів з прав людини;

з'ясовано підстави можливого розгляду Комітетом ООН з прав людини міждержавного спору між Україною та Російською Федерацією стосовно порушень Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права у 2014–2015 рр., виділено фактичні підстави для такого звернення, його переваги та недоліки, а також значення для відновлення Україною прав, порушених з боку Російської Федерації;

удосконалено:

класифікацію юридичних підстав діяльності Комітету ООН з прав людини на основі останніх тенденцій розвитку правозастосовної діяльності цього міжнародного органу, та підтверджено необхідність включення до їх переліку рішень, які приймаються Комітетом, та інших міжнародних договорів з прав людини, на які він посилається та використовує у своїй діяльності;

підходи до визначення структури внутрішньо-організаційного механізму Комітету ООН з прав людини, зокрема доведено доцільність зарахування до нього також тих органів та посад, які можуть створюватися Комітетом самостійно на підставі наданих йому повноважень і які діють на непостійній основі;

підходи до змісту окремих повноважень Комітету ООН з прав людини, проаналізовано основні проблеми, які виникають у процесі їх реалізації, запропоновано способи їх розв'язання;

змістовну характеристику та видову класифікацію рішень Комітету ООН з прав людини, зокрема, розкрито їх юридичну природу як актів «м'якого права»;

положення щодо порівняльного аналізу міжнародно-правового статусу та діяльності Комітету ООН з прав людини та інших договірних органів у сфері захисту прав та свобод людини, через порівняння основних процесуальних аспектів та практики Комітету ООН з прав людини

із процедурами та практикою інших органів такої юридичної природи, висновки про наявність спільних та відмінних ознак в їх діяльності.

набули подальшого розвитку:

дослідження процесів створення та діяльності Комітету ООН з прав людини в контексті генези формування інституційних механізмів у сфері захисту прав людини;

положення щодо участі Комітету ООН з прав людини у міжнародному багатосторонньому співробітництві у цій сфері, особливостей його взаємовідносин з іншими договірними органами у сфері захисту прав людини;

запропоновані доктриною міжнародного права підходи та пропозиції щодо подальшого реформування та оптимізації процедури діяльності Комітету ООН з прав людини та розв'язання проблем, які виникають у процесі діяльності цього органу;

підходи щодо надання Комітету ООН з прав людини функції «прямого контролю» за виконанням державами-учасницями Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р. власних зобов'язань, зокрема, через відвідини цих держав спеціальними місіями Комітету;

положення, згідно з якими індивідуальні повідомлення про порушення не можуть подаватися до Комітету ООН з прав людини щодо порушення колективних прав (зокрема, права на самовизначення народів);

пропозиції щодо вдосконалення законодавства України у частині виконання рішень Комітету ООН з прав людини;

Практичне значення одержаних результатів. Викладені у дисертації положення можуть бути використані у: *науково-дослідній роботі* – як основа для подальшого дослідження міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини; *правотворчості* – при розробці норм, що регулюють діяльність Комітету ООН з прав людини, зокрема Правил процедури Комітету; *науково-освітньому процесі* – при викладанні студентам вищих навчальних закладів курсу міжнародного публічного права та різних спецкурсів («Права людини», «Право міжнародних організацій» та ін.), а також при підготовці відповідних розділів підручників, навчальних посібників і методичних вказівок; *зовнішньополітичній галузі* – у роботі Міністерства закордонних справ, Міністерства юстиції України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини при розв'язанні проблем щодо виконання Україною зобов'язань за Міжнародним Пактом про громадянські та політичні права 1966 р. та Факультативними протоколами до нього, а також у можливих зверненнях до Комітету ООН з прав людини з боку України щодо порушень Російською Федерацією положень Пакту у 2014–2015 рр.

Апробація результатів дисертації. Висновки та положення дисертації обговорювалися на засіданнях кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка

та Міжнародній науково-практичній конференції «Національний та міжнародно-правовий вимір стійкого розвитку» (м. Львів, 14 липня 2012 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми міжнародних відносин: політичні, економічні, правові аспекти» (м. Львів, 19 вересня 2012 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні досягнення юридичної науки в XXI столітті» (м. Львів, 30 листопада – 1 грудня 2012 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції міжнародних відносин: політика, економіка, право» (м. Львів, 11–12 квітня 2013 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Нові виміри прав людини: юридичні, філософські, політологічні аспекти» (м. Львів, 30 травня 2013 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Нові виміри прав людини: юридичні, філософські, політологічні аспекти» (м. Львів, 2014).

Публікації. Основні положення дисертації знайшли відображення у п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових періодичних виданнях з юридичних наук (серед яких одна стаття – у зарубіжному періодичному виданні), а також у шістьох тезах доповідей на наукових конференціях.

Структура роботи зумовлена метою, предметом і завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять 11 підрозділів, висновків та списку використаних джерел, який нараховує 221 позицію і займає 28 сторінок. Загальний обсяг дисертації – 211 сторінок, із них основного тексту 183 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються його мета і завдання, об'єкт, предмет і методологія роботи, розкриваються її наукова новизна, теоретичне і практичне значення, вказуються структура та обсяг дисертації.

У **першому розділі «Організаційно-правові засади діяльності Комітету ООН з прав людини»**, який складається з чотирьох підрозділів, розглядаються історичні передумови створення та діяльності інституційних механізмів захисту прав людини, зокрема Комітету ООН з прав людини, досліджуються юридичні підстави діяльності цього органу в сучасному міжнародному праві, а також основні засади його внутрішньо-організаційного механізму.

У **підрозділі 1.1. «Стан наукової розробки теми дисертаційного дослідження»** здійснено аналіз науково-теоретичних джерел, у яких розглядаються окремі питання теми, а також окреслюється коло тих питань, які залишилися нерозв'язаними, а саме: 1) історичні аспекти становлення та розвитку Комітету ООН з прав людини як складової частини

інституційного механізму захисту прав та свобод людини; 2) організаційно-правові засади функціонування внутрішньо-організаційного механізму Комітету ООН з прав людини; 3) юридична природа рішень Комітету ООН з прав людини; 4) компетенція Комітету ООН з прав людини.

Підрозділ 1.2. «Розвиток Комітету ООН з прав людини як міжнародної інституції» присвячено історичній ретроспективі розвитку правового статусу цього органу в сучасному міжнародному праві та його основних етапів, аналізу факторів, які вплинули на формування мети та завдань його функціонування. Виділено два основні етапи його становлення та розвитку: після завершення Другої світової війни – до 1976 р., з 1976 р. до нашого часу.

Встановлено, що на першому етапі, після закінчення Другої світової війни у 1945 р., при створенні Організації Об'єднаних Націй було розроблено й укладено низку міжнародно-правових актів, метою яких було створення ефективної системи захисту основних прав та свобод людини. Інституційний механізм мав стати невід'ємним елементом цієї системи і першим міжнародним органом, який був наділений відповідними повноваженнями, стала Комісія з прав людини у рамках ООН. Крім того, передбачалося укладення Міжнародного Білля з прав людини та єдиного органу в його рамках. Однак ця ініціатива зазнала невдачі, тому цей документ був розділений на три окремі документи, одним із яких став Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права 1966 р., в рамках якого було створено Комітет ООН з прав людини, статус якого доповнили положення Першого Факультативного протоколу до Пакту.

Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права вступив в дію у 1977 р. і з цього моменту розпочав своє функціонування Комітет ООН з прав людини. За майже сорок років своєї діяльності цей міжнародний орган зарекомендував себе як один із провідних елементів міжнародної системи захисту прав та свобод людини. Водночас багато аспектів його діяльності викликають питання, наприклад, доступність процедур у рамках Комітету та їхня ефективність. Зроблено висновок, що реформування Комітету, а так само інших міжнародних органів із захисту прав людини, з метою оптимізації їх діяльності є одним із найактуальніших завдань міжнародного співробітництва у цій сфері.

У підрозділі 1.3. «Юридичні підстави діяльності Комітету ООН з прав людини» досліджено основні юридичні підстави діяльності Комітету в системі міжнародного співробітництва з захисту прав людини. Юридичні підстави діяльності Комітету ООН з прав людини можна умовно розділити на дві основні групи: первинні (Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права 1966 р., Факультативний Протокол до нього) та вторинні (Правила процедури Комітету, окремі рішення Комітету та ін.), застосування яких дозволяє Комітету оперативно реагувати на актуальні проблеми,

пов'язані з захистом прав людини, оскільки вони відображають відповідні зміни та підходи Комітету. Висловлено думку про необхідність зарахування до юридичних підстав діяльності Комітету інших міжнародних договорів з прав людини як додаткових джерел діяльності Комітету, позаяк вони безпосередньо не містять норм, що зобов'язують Комітет їх застосовувати, але він використовує їх при прийнятті своїх рішень, зокрема міркувань за підсумками розгляду індивідуальних повідомлень про порушення.

У підрозділі 1.4. «Внутрішньоорганізаційний механізм Комітету ООН з прав людини» розглянуто основні засади функціонування внутрішньої структури Комітету та проаналізовано її ефективність. Підкреслено, що основні принципи функціонування внутрішньоорганізаційного механізму Комітету закладено у Міжнародному Пакті про громадянські та політичні права 1966 р. та Факультативному Протоколі до нього. Елементами цього механізму є персональний склад (члени) Комітету; Голова та Заступники Голови Комітету; Секретаріат Комітету. Крім того, доцільно зарахувати до внутрішньо-організаційного механізму Комітету також ті органи та посади, які можуть бути створені згідно з установчими документами, але які не функціонують на постійній основі, а саме: підкомітети; робочі групи; спеціальні доповідачі. Зроблено висновок, що таке поєднання постійно діючих органів та тих, що функціонують на непостійній основі, дозволяє Комітету гнучко реагувати на проблеми, які виникають у процесі його функціонування.

У другому розділі «Компетенція Комітету ООН з прав людини» розглянуто та проаналізовано основні повноваження та функції Комітету ООН з прав людини, які й складають його міжнародно-правовий статус.

У підрозділі 2.1. «Функції Комітету ООН з прав людини» на основі аналізу практики діяльності цього міжнародного органу зроблено висновок щодо функцій та повноважень, якими він наділений. Відзначається, що дослідження компетенції Комітету є важливим елементом вивчення його міжнародно-правового статусу, а аналіз функцій, якими наділений цей міжнародний орган, дає змогу краще зрозуміти основні напрями та тенденції його діяльності. Аналіз наукових досліджень та практики функціонування цього міжнародного органу уможливило виокремлення чотирьох основних його функцій, а саме: контрольної, імплементаційної, правотлумачної та функції судового характеру. Реалізуючи ці функції, Комітет і виконує свою місію згідно з Пактом та Протоколами до нього. До повноважень Комітету, на основі аналізу практики та юридичних підстав його діяльності, можна віднести: розгляд доповідей держав-учасниць Пакту; розгляд міждержавних спорів; розгляд індивідуальних повідомлень про порушення. Встановлено, що, здійснюючи виконання покладених на нього функцій та повноважень, цей міжнародний орган виступає суб'єктом міжнародного співробітництва із захисту прав людини.

У підрозділі 2.2. «Повноваження Комітету ООН з прав людини»

розглянуто основні підходи до визначення та класифікації повноважень цього міжнародного органу, а також вивчено конкретні його повноваження. Зокрема, досліджується процедура розгляду доповідей держав-учасниць Пакту, які подаються ними періодично або на вимогу, в рамках контрольних та імплементаційних функцій Комітету. Вказано, що розгляд доповідей держав полягає у їх вивченні Комітетом та наданні ним державам-учасницям загальних зауважень за підсумками розгляду, в яких містяться рекомендації державам щодо заходів для покращення стану виконання зобов'язань за Пактом. Зазначено, що висновки та рекомендації, які включені до загальних зауважень, мають рекомендаційний характер, але Комітет у рамках своєї діяльності здійснює моніторинг їх виконання та роботу із забезпечення їх реалізації.

Варта уваги процедура та шляхи розгляду Комітетом міждержавних спорів. Наголошується, що донині у практиці Комітету ООН з прав людини не було жодного випадку, коли б цей орган розглядав міждержавні спори. Підкреслюється, що реалізація цього повноваження Комітету полягає у наданні ним «добрих послуг» або ж посередництва у формі створення Погоджувальної комісії, у рамках розгляду спорів між державами щодо виконання та/чи порушення положень Пакту, без ухвалення жодних обов'язкових рішень за результатами розгляду. Проаналізовано можливість звернення України до Комітету ООН з прав людини у рамках цієї процедури із скаргою стосовно протиправних дій Російської Федерації на території України та проти громадян України у 2014–2015 рр. Виділено можливі підстави такого звернення з боку України, розглянуто переваги та недоліки застосування цієї процедури у конкретному випадку. Наголошено на його важливості як підтвердження дотримання Україною міжнародно-визнаних стандартів прав та свобод людини та визнання ефективності механізмів у рамках Комітету ООН з прав людини.

Велике значення має практика Комітету із розгляду індивідуальних повідомлень про порушення, які подаються індивідами проти держав за фактами порушення їх прав та свобод, гарантованих Пактом. Наголошується, що це унікальна міжнародна процедура, яка, згідно з універсальним міжнародним договором з прав людини, створює можливість для фізичних осіб захищати свої права та свободи безпосередньо в міжнародному органі з найбільш широкою предметною сферою діяльності з-поміж інших договірних органів в цій сфері. Підкреслено, що застосування цього повноваження можливе лише у випадку, якщо держава-учасниця Пакту визнала таку компетенцію Комітету, приєднавшись до Першого Факультативного Протоколу. Наголошено на важливості здійснення Комітетом попередньої перевірки індивідуальних повідомлень на відповідність критеріям прийнятності. Зазначено, що в ході процедури

розгляду Комітет активно комунікує як з державою-учасницею, так і з автором (авторами) повідомлення, а за його підсумками Комітет приймає міркування, в яких містяться рекомендації державам-учасницям щодо усунення порушень, які були предметом повідомлення.

У **підрозділі 2.3. «Процедура діяльності Комітету ООН з прав людини»** вивчаються процедурні засади діяльності Комітету з реалізації його функцій та повноважень. Підкреслено, що основним джерелом процесуальних засад діяльності Комітету є Правила процедури, які розробляються та ухвалюються в рамках цього органу. До них постійно вносяться зміни та приймаються нові редакції, що свідчить про спроможність Комітету діяти відповідно до поточної кон'юнктури та робити висновки із проміжних підсумків своєї роботи. Даючи оцінку процедурі діяльності Комітету, слід відзначити її переваги і недоліки. Так, на сучасному етапі можна позитивно оцінити процедуру діяльності Комітету, яка відповідає критеріям публічності, незалежності та доступності. Водночас процедура не позбавлена недоліків, здебільшого пов'язаних з об'єктивними факторами, зокрема браком часових, фінансових та людських ресурсів.

У **підрозділі 2.4. «Юридична природа рішень Комітету ООН з прав людини»** досліджено юридичну природу та охарактеризовано зміст рішень, які приймає Комітет за підсумками виконання ним своїх функцій та реалізації повноважень. Проведено класифікацію рішень, які приймаються Комітетом, виділено їх особливості. Констатується, що оскільки всі рішення Комітету мають рекомендаційний характер, нечіткою є їх юридична природа з точки зору теорії та практики міжнародного права. Зокрема, окремі дослідники пропонують розглядати ці рішення як доктрину або ж як рішення міжнародних судових установ. Вважаємо більш коректним відносити рішення Комітету до «актів м'якого права» – рішень міжнародних органів та організацій.

У **третьому розділі «Місце Комітету ООН з прав людини у системі інституційного механізму забезпечення прав людини»**, який складається з трьох підрозділів, проаналізовано роль та місце Комітету ООН з прав людини у системі інституційних механізмів міжнародного співробітництва із захисту прав та свобод людини, досліджено процедури Комітету, які цей міжнародний орган застосовує у своїй діяльності та вивчено сучасний стан співробітництва між Комітетом ООН з прав людини та Україною.

У **підрозділі 3.1. «Взаємовідносини Комітету ООН з прав людини з іншими суб'єктами міжнародного співробітництва у сфері захисту прав та свобод людини»** виділено основні форми та напрями співпраці Комітету з іншими міжнародними органами, організаціями та установами, а також державами у процесі міжнародного співробітництва у цій сфері. Відзначено, що Комітет ООН з прав людини активно взаємодіє з іншими суб'єктами захисту прав людини, зокрема державами-учасницями

Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р., органами Організації Об'єднаних Націй та міжнародними організаціями, які функціонують у рамках ООН, неурядовими організаціями (як на міжнародному, так і на національному рівні). Особливо важливим є співробітництво Комітету саме з органами та організаціями системи ООН, оскільки дуже часто цей орган розглядається як складова внутрішньо-організаційного механізму цієї організації. Аналіз їх взаємовідносин підтверджує, що цей зв'язок є винятково організаційно-технічним, а сам Комітет є незалежним міжнародним органом.

У підрозділі 3.2. «Взаємовідносини Комітету ООН з прав людини з іншими договірними органами з прав людини системи ООН» досліджується регулювання співробітництва та взаємодії Комітету з іншими договірними органами із захисту прав людини. Проаналізовано доктринальні підходи щодо розгляду цих органів як єдиної системи. Наведено аргументи на користь існування системи договірних органів із прав людини, зроблено застереження, що у цьому випадку використання терміна «система» можливе винятково через тісну взаємодію цих органів, а не їх структурно-ієрархічну підпорядкованість. Виділено основні форми співробітництва між Комітетом та іншими органами такого типу.

У підрозділі 3.3. «Співробітництво України з Комітетом ООН з прав людини» розглянуто основні засади та проблеми взаємодії між Україною та Комітетом. Відзначено, що це співробітництво зародилося ще в часи Української РСР, коли Україна виступала повноправним членом ООН, нарівні з іншими державами – суб'єктами міжнародного права. Констатовано, що на сучасному етапі Україна активно співпрацює з Комітетом ООН з прав людини, однак існують значні проблеми із застосуванням рішень Комітету в українській системі права, що значно знижує ефективність співробітництва та ставить під загрозу захист прав та свобод людини в Україні. Сформульовано пропозиції стосовно вдосконалення організаційно-правових засад співробітництва між Україною та цим міжнародним органом. Запропоновано такі напрями вдосконалення: підвищення рівня об'єктивності в доповідях, які надсилаються Україною до Комітету; застосування нашою державою заходів, які містяться в рішеннях Комітету щодо України за результатами розгляду індивідуальних повідомлень про порушення; вдосконалення існуючої нормативно-правової бази у цій сфері, зокрема, визнання юридичної сили рішень Комітету нарівні з Європейським судом з прав людини.

ВИСНОВКИ

У дисертації вирішено актуальну наукову задачу, яка виражена у характеристиці міжнародно-правового статусу Комітету Організації Об'єднаних Націй із прав людини. Основні висновки дослідження є такими:

1. За результатами аналізу історичних процесів формування інституційних механізмів захисту прав людини виділено два основні етапи формування міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини: 1) 1945–1976 рр. – етап розробки, прийняття та вступу в дію Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р., а також вироблення концепції та основних засад статусу майбутнього Комітету ООН з прав людини; 2) 1976 р. до цього часу – сучасний етап, на якому Комітет повноцінно здійснює свою діяльність, розширюється кількість держав, які беруть участь у його діяльності та відбувається активна взаємодія з іншими суб'єктами міжнародного співробітництва із захисту прав людини. На сучасному етапі можливим є його реформування, основними напрямками якого повинні стати підвищення ефективності діяльності Комітету та її координації з іншими договірними органами у сфері захисту прав людини.

2. Юридичні підстави діяльності Комітету ООН з прав людини включають процесуальні норми, пов'язані з його функціонуванням, та матеріальні норми, які застосовуються ним при реалізації повноважень, покладених на цей міжнародний орган. Основним юридичним актом, що визначає засади діяльності Комітету, є Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права 1966 р., та Факультативні Протоколи до нього, в яких, зокрема, встановлено процедуру звернення фізичних осіб до Комітету, а також контрольні функції Комітету за дотриманням його положень. Додаткові підстави так само можна розділити на ті, що містять процесуальні норми (Правила процедури) та ті, що містять матеріальні норми (рішення Комітету, інші міжнародні договори у сфері захисту прав людини). Правила процедури визначають порядок і особливості функціонування Комітету та прийняття ним рішень. Рішення Комітету, в яких тлумачаться окремі положення Пакту і Протоколів, зокрема й щодо роботи Комітету, він може застосовувати й надалі. Специфічним джерелом, яке застосовується в діяльності Комітету, є інші міжнародні договори з прав людини, матеріальні норми яких використовуються, передовсім, для уточнення змісту тих прав людини, які захищаються положеннями Пакту.

3. Внутрішньоорганізаційний механізм Комітету ООН з прав людини – це система органів та посадових осіб, метою взаємодії та функціонування яких є реалізація повноважень, що покладені на Комітет згідно з положеннями установчих документів. Можна виділити два види елементів внутрішньо-організаційного механізму Комітету – органи, які функціонують на постійній основі, і такі, що діють на непостійній основі.

До першого виду належать: персональний склад (члени Комітету), Голова та Заступники Голови Комітету і Секретаріат, до другого – підкомітети; робочі групи; спеціальні доповідачі тощо. Серед провідних напрямів потенційного реформування внутрішньо-організаційного механізму Комітету слід виділити зміни у процедурі формування персонального складу Комітету (перехід від квотного формування до застосування критерію професійності, що посилить незалежність членів Комітету), а також перетворення окремих його структурних елементів, що зараз діють на непостійній основі, на постійно діючі.

4. Юридичний аналіз процедури діяльності Комітету дає змогу визначити низку її переваг та недоліків. Так, до переваг варто віднести: 1) дієвість Комітету як інструменту моніторингу стану виконання державами-учасниками Пакту їх зобов'язань; 2) здатність Комітету впливати на розвиток міжнародної системи захисту прав людини; 3) функціонування системи розгляду індивідуальних повідомлень про порушення від фізичних осіб; 4) публічність та прозорість діяльності Комітету; 5) здатність Комітету оперативню і гнучко реагувати на проблеми, що виникають у його діяльності. Натомість недоліками можна назвати: 1) брак фінансового та матеріально-технічного забезпечення роботи Комітету; 2) недостатню тривалість роботи Комітету в рамках сесій; 3) відсутність ефективних інструментів контролю за виконанням державами-учасниками рішень Комітету; 4) проблеми з виконанням рішень цього органу.

5. Аналіз компетенції Комітету ООН з прав людини дозволяє виокремити такі його функції: контрольну функцію, що полягає у моніторингу виконання державами-учасниками своїх зобов'язань за Міжнародним Пактом про громадянські та політичні права 1966 р.; правотлумачну функцію, що реалізовується при роз'ясненні Комітетом змісту положень Пакту і особливостей його виконання; імплементаційну функцію, яка виявляється у сприянні та інституційному забезпеченні реалізації зобов'язань згідно з Пактом державами-учасниками; функцію судового характеру, що полягає у розгляді міждержавних спорів та індивідуальних повідомлень про порушення. До функцій Комітету окремі дослідники відносять нормотворчу та судову. Стосовно нормотворчої функції слід наголосити, що, хоча практика Комітету може розглядатися як доктринальне чи прецедентне джерело, рекомендаційний характер його рішень не дозволяє говорити про притаманність йому цієї функції. Щодо судової функції, то аналіз повноважень Комітету дає можливість стверджувати, що цей орган наділений лише функціями, які частково мають судовий характер або ж «квазі-судовими» функціями, котрі за своїм обсягом є вужчими, ніж судові.

6. До повноважень Комітету належать: розгляд доповідей держав-учасниць Пакту; розгляд міждержавних спорів; розгляд індивідуальних

повідомлень про порушення. За результатами *розгляду доповідей держав-учасниць Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р.* Комітет не ухвалює рішень, обов'язкових для цих держав, однак у практиці Комітету має місце ухвалення т.зв. заключних зауважень, в яких міститься оцінка заходів держави з покращення стану виконання зобов'язань за Пактом.

У рамках *розгляду міждержавних спорів* Комітет може надавати добрі послуги державам-учасникам або ж виступати посередником через створення Погоджувальної комісії. Цей механізм може бути застосований Україною для звернення з приводу фактів порушення Пакту Російською Федерацією під час подій 2014–2015 рр., зокрема, з таких підстав: порушення прав та свобод представників української та кримськотатарської меншин на території тимчасово окупованої АР Крим; незаконне утримання під вартою та умов такого утримання громадян України; пропаганда війни з боку російських ЗМІ. Основними ризиками звернення є: відсутність відповідної практики Комітету; невизначеність строків розгляду цих повідомлень; розгляд може бути ускладнений тим, що аналогічні питання розглядатимуться і в рамках інших міжнародних органів та процедур. Перевагами звернення є: привернення уваги міжнародної спільноти до порушень положення Пакту щодо України з боку Росії та її громадян; сприяння розв'язанню або ж мінімізації тих проблем, які будуть його предметом; звернення може стати додатковим аргументом зовнішньої політики України, підтвердженням її постійної уваги до захисту прав та свобод своїх громадян, які стали жертвами таких порушень.

Реалізація повноваження з *розгляду індивідуальних повідомлень про порушення* Пакту можлива лише у випадку, якщо держава-учасниця Пакту, громадянином якої є особа, що звертається, визнала таку компетенцію, приєднавшись до Першого Факультативного Протоколу. Перед початком розгляду, повідомлення проходить перевірку на відповідність критеріям прийнятності, а саме: відповідність персональній, просторовій та часовій юрисдикції Комітету; вичерпання національних засобів правового захисту та незастосування інших міжнародних процедур до розгляду предмету повідомлення; повідомлення не може бути анонімним; подання повідомлення не повинно бути зловживанням правом; сумісність повідомлення із положеннями Пакту. Критерій незастосування інших міжнародних процедур має стосуватися лише розгляду справ у рамках договірних органів ООН із захисту прав людини, але не міжнародної юстиції, оскільки: 1) Комітет не є органом міжнародної юстиції; 2) між Комітетом та органами міжнародної юстиції відсутні системні взаємозв'язки на противагу договірним органам ООН з прав людини; 3) Комітет не виносить юридично обов'язкових рішень для держав-учасниць, тому рівень захисту, який можуть отримати особи, в цьому випадку є різним.

7. До рішень Комітету ООН з прав людини відносяться: Зауваження загального порядку, Заключні зауваження та Міркування. Оскільки всі рішення Комітету ООН з прав людини мають рекомендаційний характер, рішення Комітету за юридичною природою доцільно вважати актами «м'якого права» нарівні з актами міжнародних організацій, значення яких зумовлюється високим ступенем виконання державами рекомендацій цього органу. Крім того, варто наголосити, що практика Комітету активно використовується й окремими міжнародними судовими органами, зокрема Міжнародним Судом ООН та Міжамериканським судом з прав людини.

8. Комітет ООН з прав людини є активним учасником міжнародного співробітництва з захисту прав людини. Зокрема, до суб'єктів, з якими він активно взаємодіє у цьому процесі, належать: держави-учасниці Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р.; органи та організації системи Організації Об'єднаних Націй, інші договірні органи ООН з прав людини; міжнародні та національні неурядові організації. Для розв'язання проблем взаємодії Комітету з іншими договірними органами системи ООН у сфері захисту прав людини вважаємо за доцільне укладення спеціального міжнародно-правового акта, який би ґрунтувався на таких засадах: закріплення принципів розподілу предметної юрисдикції між цими органами; вироблення єдиних критеріїв прийнятності звернень до органів; створення постійно чи тимчасово діючого консультативного органу координації між органами; правила та порядок спільної роботи з уніфікації практики та вироблення спільних рекомендацій органів; порядок вирішення організаційних, технічних, фінансових та інших питань, які виникають в діяльності органів.

9. Міжнародні органи, які провадять діяльність у рамках ООН, формують єдину систему, що підтверджується їх системним взаємозв'язком із ООН; спільністю завдань, які постають перед цими органами, та функцій, які вони виконують; наявністю інституційних взаємозв'язків між ними; включення положень, які регулюють ці взаємозв'язки, до змісту міжнародних договорів, на основі яких ці органи було створено. Основними формами співробітництва Комітету із цими органами варто вважати наради за участю голів договірних органів та міжкомітетські наради. Надалі можливе урізноманітнення та поглиблення форм співпраці між цими органами.

10. Ефективність співробітництва між Комітетом ООН з прав людини та Україною є невисокою, передовсім, через недосконалість вітчизняного законодавства в частині застосування рішень Комітету в українській системі права. У зв'язку із цим вважаємо доцільною реалізацію низки заходів на законодавчому рівні, зокрема, необхідно: визнати окремим законом компетенцію та юрисдикцію Комітету на підставі ст. 55 Конституції України; доповнити положення законодавства України

(передовсім – процесуальних кодексів) нормами про те, що міркування Комітету є підставою для перегляду рішень вітчизняних судових органів; розробити і прийняти спеціальні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, в яких би визначалися порядок застосування та виконання заходів, передбачених Комітетом в своїх міркуваннях та рішеннях, внести відповідні зміни до інших законодавчих та підзаконних актів; створити інституційний механізм співробітництва із Комітетом та моніторингу виконання його рішень, а також підготовки доповідей України Комітету відповідно до положень Пакту; започаткувати періодичне видання, в якому б публікувалися міркування та зауваження Комітету, а також звіти України щодо виконання заходів, передбачених цим органом в своїх рішеннях.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, опубліковані у фахових виданнях

1. Зубарева А. Є. Доповіді держав-учасниць Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права 1966 р. як елемент моніторингового механізму Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. – 2013. – Вип. 6-1(2). – С. 227–230.
2. Зубарева А. Є. Міжнародно-правові основи взаємодії Комітету ООН з прав людини із інституційним механізмом Організації Об'єднаних Націй / А. Є. Зубарева // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 21. – Т. 3. – С. 218–221.
3. Зубарева А. Е. Историческая ретроспектива создания и функционирования Комитета ООН по правам человека / А. Е. Зубарева // Закон и жизнь. – 2014. – № 6/2. – С. 67–70.
4. Зубарева А. Є. Співробітництво України із Комітетом ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Право і суспільство. – 2015. – № 2. – С. 9–13.
5. Зубарева А. Є. Юридичні підстави діяльності Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Наше право. – 2013. – № 5. – С. 180–184.

Опубліковані праці апробаційного характеру

6. Зубарева А. Є. Правовий статус Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Національний та міжнародно-правовий вимір стійкого розвитку: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 14 липня 2012 р.). – Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2012. – С. 36–38.
7. Зубарева А. Є. Громадянські і політичні права та свободи людини, які підпадають під контроль Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Актуальні проблеми міжнародних відносин: політичні, економічні, правові

аспекти : зб. матер. II Міжнар. (заочної) наук.-практ. конф. (м. Львів, 19 вересня 2012 р.). – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2012. – С.157–159.

8. Зубарева А. Є. Передумови створення Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Актуальні досягнення юридичної науки в ХХІ столітті : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 30 листопада – 01 грудня 2012 р.). – Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2012. – Ч. 1. – С. 90–92.

9. Зубарева А. Є. Комітет ООН з прав людини як конвенційний орган системи ООН (історичний аспект) / А. Є. Зубарева // Сучасні тенденції міжнародних відносин: політика, економіка, право : зб. матер. II щорічної міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 11–12 квітня 2013 р.) / рец.: І.С. Бик, М.М. Мікієвич, Н.В. Антонюк, І.М. Грабинський. – Львів : DPI, 2013. – С. 18–20.

10. Зубарева А. Є. Внутрішньо-організаційний механізм Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Нові виміри прав людини: юридичні, філософські, політологічні аспекти : зб. наук. праць. – Львів : Громадська організація «Львівський центр міжнародного права та прав людини», 2013. – С. 41–46.

11. Зубарева А.Є. Правовий статус членів Комітету ООН з прав людини / А. Є. Зубарева // Нові виміри прав людини: юридичні, філософські, політологічні аспекти : зб. наук. праць. – Львів : Громадська організація «Львівський центр міжнародного права та прав людини», 2014. – Випуск 3. – С. 42–45.

АНОТАЦІЯ

Зубарева А. Є. Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 – міжнародне право. – Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015.

У дисертації досліджено зміст міжнародно-правового статусу Комітету ООН з прав людини. Розглянуто юридичні підстави діяльності Комітету, проведено їх класифікацію. Проаналізовано історичну ретроспективу створення та діяльності Комітету, основні підходи до його місця в системі міжнародного співробітництва в сфері захисту прав людини на різних етапах. Досліджено внутрішньо-організаційний механізм Комітету, основні правові засади його функціонування. Особливу увагу приділено компетенції Комітету, вивченню функцій та повноважень цього міжнародного органу, процедури його діяльності. Вивчено проблеми реалізації повноважень Комітету з розгляду доповідей держав-учасниць Міжнародного Пакту

про громадянські та політичні права 1966 р., індивідуальних повідомлень про порушення та міждержавних спорів, а також переваги та недоліки поточної процедури діяльності Комітету. Встановлено, що за юридичною природою рішення Комітету можна вважати «актами м'якого права» нарівні з рішеннями міжнародних організацій. Проаналізовано організаційно-правові засади взаємовідносин Комітету з іншими суб'єктами міжнародного співробітництва із захисту прав людини. Запропоновано шляхи розв'язання проблемних питань співпраці між Україною та Комітетом.

Ключові слова: інституційний механізм захисту прав людини, Комітет ООН з прав людини, правовий статус міжнародної організації, права людини, рішення міжнародних органів та організацій, міжнародна судова процедура.

АННОТАЦИЯ

Зубарева А. Е. Международно-правовой статус Комитета ООН по правам человека. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.11 – международное право. – Национальный университет «Одесская юридическая академия». – Одесса, 2015.

В диссертации исследовано содержание международно-правового статуса Комитета ООН по правам человека. Рассмотрены юридические основания деятельности Комитета, их классификация. Проанализирована историческая ретроспектива создания и деятельности Комитета, основные подходы к определению его места в системе международного сотрудничества в области прав человека на разных этапах. Исследовано внутриорганизационный механизм Комитета, основные правовые принципы его функционирования. Особое внимание обращено на компетенцию Комитета, изучены функции и полномочия этого международного органа, процедуры его деятельности. Проанализированы проблемы реализации полномочий Комитета по рассмотрению докладов государств-участников Международного Пакта о гражданских и политических правах 1966 г., индивидуальных сообщений о нарушениях и межгосударственных споров, а также преимущества и недостатки текущей процедуры деятельности Комитета. Установлено, что по своей юридической природе решения Комитета можно считать «актами мягкого права» наряду с решениями международных организаций. Проанализированы организационно-правовые основы взаимоотношений Комитета с другими субъектами международного сотрудничества по защите прав человека. Предложены способы решения проблемных вопросов сотрудничества между Украиной и Комитетом.

Ключевые слова: институциональный механизм защиты прав человека, Комитет ООН по правам человека, правовой статус международной организации, права человека, решения международных органов и организаций, международная судебная процедура.

SUMMARY

Zubareva A.Y. International legal status of the UN Human Rights Committee. – Manuscript.

Thesis for obtaining of a scientific degree of candidate of legal sciences under the speciality 12.00.11 – international law. – National University «Odessa Academy of Law». – Odessa, 2015.

In the Introduction the main goals of the research are defined, the actuality of the subject is described. Special attention is paid to the methods which are used in research. The scientific novelty of the research is underlined.

This dissertation reviews the contents of the international legal status of the UN Human Rights Committee. The first Chapter starts with the analysis of the historical background formation and development of the establishment and functioning of UN Human Rights Committee. Main stages of the development of this process are pointed out. Special attention is paid to the United Nations role in this process.

Further, the legal grounds of the UN Human Rights Committee functioning are considered. The sources of regulation of the Committee's legal status are characterized. It is emphasized that the International Covenant on Civil and Political Rights of 1966 is the main source of the Committee's international legal status. The classification of the sources as main and additional is conducted. Particular attention is paid to the intra-organizational mechanism of the Committee. The role of the different elements of this mechanism is compared. The conclusions about the possible directions of the reforming of the Committee's intra-organizational mechanism are made.

In the Chapter II the issues of UN Human Rights Committee's competence, functions and powers are analyzed. The four main functions of the Committee are pointed out and compared with the functions of other UN treaty Committees. It is concluded that the consideration of reports of ICCPR States parties is the main power of the Committee. The power of Committee to consider the interstate disputes is studied. The main principles of the consideration of the individual claims by the Committee are viewed and the effectiveness of this procedure is estimated. The conclusions about the legal nature of the Committee's decisions as a soft law are made.

The last Chapter deals with the relations between the Committee and other participants of the international legal cooperation concerning the human rights protection. The Committee's procedures are studied and their effectiveness,

including strong and weak sides, is estimated. The legal basis of this cooperation, especially with other UN treaty bodies, is analyzed. Main problems of the relations between Ukraine and UN Human Rights Committee are defined. The possible ways of solving of these problems of Ukraine-UN Human Rights Committee are formulated. It is concluded that the further development of the international cooperation between Ukraine and Committee can be solves by the amendments to the legislation of Ukraine.

Keywords: institutional mechanism of human rights' protection, UN Human Rights Committee, legal status of international organization, human rights, the decisions of international organizations, international judicial procedure.